Hukuk Bölümü 2008/140 E. , 2008/300 K.

- MADEN KANUNUNUN I(A) GRUBU MADENLERI İLE İLGILI UYGULAMA YÖNETMELIĞI UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI
  - İL ÖZEL İDARESİ KANUNU (5302) Madde 26

"İçtihat Metni"

Davacı : S.İ.

Vekili : Av. H.B.V.A.

Davalı : Kahramanmaraş Valiliği İl Özel İdaresi

O L A Y : Kahramanmaraş İli İl Encümeni'nin 23.8.2006 gün ve 212 sayılı kararı ile, Maden Kanununun I(A) Grubu Madenleri İle İlgili Uygulama Yönetmeliği'nin 16. maddesi ve 5302 sayılı Kanun'un 26. maddesinin (e) fıkrası gereğince davacıya 8.205,02YTL ceza verilmesine karar verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

AFŞİN SULH CEZA MAHKEMESİ; 22.12.2006 gün ve E:2006/166 D. İş, K:2006/166 D. İş sayı ile, muteriz S.İ. vekili tarafından Mahkemelerine hitaben verilen dilekçe ile, Kahramanmaraş Valiliği İl Özel İdaresi tarafından Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin 43. maddesine istinaden müvekkiline idari para cezası verildiği, ancak bu cezanın usul ve yasaya aykırı olduğu, yeterli inceleme ve denetim yapılmadan tahakkuk ettirildiği belirtilerek 23.8.2006 tarih ve 212 sayılı idari yaptırım kararına itiraz edildiği, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun muhtelif hükümlerinden söz ederek, muteriz hakkındaki idari yaptırım kararının İl Özel İdaresi tarafından 5302 sayılı Yasa'nın 26/e maddesine istinaden verildiği, Kanunun 59. maddesinde, bu kanuna göre verilecek cezaların ilgiliye tebliğ edileceğinin ve idari yargı mercilerine yapılacak müracaatın para cezalarının yürütmesini durdurmayacağının belirtildiği, dolayısıyla özel yasasında düzenleme yer alması nedeni ile Mahkemelerinin idari yaptırım kararına karşı kanun yolu açısından görevli olmadığı, ayrıca yasa değişikliğinden önce verilen Anayasa Mahkemesi'ne ait iptal kararında da belirtildiği üzere, idare hukuku esaslarına göre tesis edilen bir idari işlemin sadece para cezası yaptırımı içermesine bakılarak denetiminin idari yargıdan çıkartılmasının da mümkün olmadığının anlaşıldığı gerekçesiyle 5326 sayılı Yasa'nın 3. maddesinde 5560 sayılı Yasa ile yapılan değişiklik dikkate alınmak suretiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu idari para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

GAZİANTEP 2. İDARE MAHKEMESİ; 2.11.2007 gün ve E:2007/69 sayı ile, davacı S.İ. vekili tarafından, müvekkiline ruhsatsız sahadan malzeme aldığından bahisle 8.205,02YTL idari para cezası verilmesine ilişkin 23.8.2006 tarih ve 212 no'lu İl Encümen Kararı'nın iptali istemiyle Kahramanmaraş Valiliği İl Özel İdaresi'ne karşı dava açıldığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. ve 27. maddelerinden söz ederek, Afşin Sulh Ceza Mahkemesi'nin 22.12.2006 tarih ve E:2006/166, K:2006/166 sayılı görevsizlik kararı üzerine Mahkemelerinde açılan davada, kum ve çakıl işletmeciliği yapan davacıya ruhsatsız sahadan malzeme aldığından bahisle Maden Kanununun 1 (a) Grubu Madenleri ile İlgili Uygulama Yönetmeliği'nin 16. maddesi uyarınca idari para cezası uygulandığı, Maden Kanunu ve anılan Yönetmelikte, verilen idari para cezalarına karşı açılan davaların hangi mahkemede çözümleneceğine ilişkin hüküm bulunmaması karşısında yukarıda anılan Kabahatler Kanunu'nun 3. ve 27. maddeleri uyarınca uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı yerinin görev alanı içerisinde olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle dava dosyasının, görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 17.11.2008 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince anılan Yasanın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 3213 sayılı Maden Kanununun I (a) Grubu madenleri ile ilgili yapılacak işlemlere ait usul ve esasları düzenlemek amacıyla çıkarılan Maden Kanununun I(A) Grubu Madenleri İle İlgili Uygulama Yönetmeliği'nin 16. maddesi gereğince verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun "Üretim ve Sevkiyat" başlıklı 12. maddesinin birinci fıkrasında, üretilen maddenin sevk fişi ile sevkiyatının zorunlu olduğu, ikinci fıkrasında, tesislerden elde edilen ürünlerin sevk fişi kullanımı ve denetimi ile ilgili hususların

yönetmelikle belirleneceği, üçüncü fıkrasında, ruhsat sahibi tarafından sevk fişi olmaksızın maden sevk edildiğinin mülki idare amirliklerince tespit edilmesi halinde, söz konusu madenin ocak başı satış bedelinin üç katı tutarında idari para cezası verileceği, dördüncü fıkrasında, denetim ve inceleme sonucunda, yaptığı üretim ve sevkiyatı bildirmediği tespit edilen ruhsat sahiplerine, ödenmesi gereken Devlet hakkına ilaveten bildirilmeyen miktar için hesaplanacak Devlet hakkının on katı tutarında idarî para cezası verileceği, beşinci fıkrasında ise; ruhsat veya işletme izni olmadan üretim faaliyetinde bulunulduğunun tespiti halinde, üretilen madene mülki idare amirliklerince el konulacağı, bu kişilere, bu fıkra kapsamında üretilmiş olup el konulan ve el konulma imkânı ortadan kalkmış olan tüm madenin, ocak başı satış bedelinin beş katı tutarında idarî para cezası uygulanacağı, bu şekilde maden çıkartılması ve/veya sevk edilmesinin Devlet malına karşı işlenmiş fiil sayılacağı, bu fiili işleyenlerin adlî takibat yapılmak üzere ilgili makamlara bildirileceği, el konulan madenlerin, mülki idare amirliklerince satılarak bedelinin özel idareye aktarılacağı belirtilmiştir.

Maden Kanununun I(A) Grubu Madenleri İle İlgili Uygulama Yönetmeliği'nin 16. maddesinde, "Ruhsatlı bir alandan üretilmiş bir madenin sevk edilmesi esnasında, mülki amirin yetkilendirdiği kişiler tarafından sevk fişi olmaksızın maden sevk edildiğinin tespit edilmesi durumunda, durum bir tutanak ile tespit edilir. Bu tutanakta üretimin yapıldığı yer, ruhsat sahibi, ruhsat numarası, taşıyan aracın plakası, aracı kullanan kişi, tartılması mümkün ise sevk edilen maden cinsi ve miktarı ya da yaklaşık miktarı belirtilir. Söz konusu madeni üreten ruhsat sahibine ocak başı satış bedelinin üç katı tutarında idari para cezası uygulanır. Bu madenlere el konulmaz, ruhsat sahibine verilir.

İdari para cezaları, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilmek üzere ilgili Defterdarlığa bildirilir" denilmiştir.

Olayda, para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup; 3213 sayılı Maden Kanunu'nda, idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde " (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 3213 sayılı Maden Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir._

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Gaziantep 2. İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Afşin Sulh Ceza Mahkemesi'nin 22.12.2006 gün ve E:2006/166 D. İş, K:2006/166 D. İş sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 17.11.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.